

Water vasthouden voor een gezonde bodem

Tekst Nienke Boone, hobbyimker en expert biodiversiteit bij Imkerij de Werkbij (Vaassen) en biologisch tuinder bij De Moestuin (Utrecht), foto's Lieke Verrips

In onze natuurtuin de Gatherhof in Vaassen bewateren we de planten niet. In plaats daarvan hebben we een laag houtsnippers op de bedden gelegd, zodat de bodem eronder vochtig blijft. Water is ontzettend belangrijk voor planten, maar ook voor bijen. Daar duiken we deze aflevering van de Drachtplantenrubriek in.

Bijen observeren

Een oude korfimker die zijn bijen naar de heide bracht, was gewend om de hele dag bij de bijen te zitten en te observeren. Sommige uren werd er druk gevlogen, op andere momenten niet. Het verschilde ook van dag tot dag. Elke bloeiende plant heeft haar eigen ritme van stuifmeel en nectarproductie. Sommige planten produceren vroeg in de ochtend, laat in de middag of op verschillende tijden. Fascinerend! Ga eens een paar uur bij de vliegopening zitten van uw bijenkast en let op de kleur van het stuifmeel. Dat verandert van uur tot uur.

De productie van nectar wordt beïnvloed door de grondsoort, het klimaat, de daglengte, het aantal zonuren en de grondwaterstand. In de ene streek kan een plant een fantastische drachtplant zijn en in de andere streek aanmerkelijk minder. Een linde op kleigrond tijdens warm weer is een feestje voor de bijen. Diezelfde linde op droge zandgrond tijdens een oostenwind wordt niet bezocht door bijen. Over het algemeen vliegen bijen bij zwoel warm weer volop, omdat er dan genoeg nectar voorhanden is.

Zonder water geen nectar

De sierheester *Buddleja davidii* wordt vlinderstruik genoemd omdat talloze vlinders de bloemen bezoeken tijdens de bloei. Vlinders hebben een lange rollong en kunnen de diepliggende nectar bereiken. Bijen met hun korte tong niet. Maar na een flinke regenbui op een verder warme dag ziet u na een kwartier al verschillende honingbijen en hommels op de bloemen verschijnen.

Bieslook met aardhommel

De nectar in de diepe kroonbuizen stijgt dan zo hoog op dat ze voor die insecten ook bereikbaar wordt. Dit heeft te maken met de regenval waardoor de vlinderstruik veel water opneemt, en daarnaast met de fotosynthese in de plant.

Veel mensen weten de formule voor fotosynthese nog van de biologielees of imker cursus: $6 \text{ CO}_2 + 6 \text{ H}_2\text{O} \rightarrow \text{C}_6\text{H}_{12}\text{O}_6 + 6 \text{ O}_2$. In de plant worden suikers geproduceerd uit koolstofdioxide en water, onder invloed van zonlicht en -energie. Tijdens dit proces komt zuurstof vrij. Als er weinig water is, ontbreekt een belangrijke grondstof en komt de suikerproductie tot stilstand. Dan stopt ook de nectarproductie, en dus ook het foerageren van

nectar door de bijen. Een goed bodembeheer is voor imkers dus enorm belangrijk.

Zo krijgt u een gezond bodemleven dat water vasthoudt

Hier komen een paar tips om in uw tuin te zorgen voor een gezonde bodem:

- leg houtsnippers op de bodem om verdamping van water tegen te gaan;
- maak een composthoop en gebruik de compost in uw tuin;
- loop alleen op de paden en niet op de bedden en gebruik geen zware machines om te voorkomen dat de grond gaat verdichten;
- zaai groenbemesters in, die zijn goed voor de bodem;

- houd water vast in de natte periode met greppels of een wadi, dat is een greppel die tijdelijk hemelwater kan bergen.

Wat bloeit er in juni en juli?

De tamme kastanje (*Castanea sativa*) is een goede boom voor de zomerdracht en levert zowel stuifmeel als nectar. Het stuifmeel is lichtgeel, de kastanje-honing is juist donker van kleur. Mannelijke bloemen vormen lange, staande aren. De stekelige vrouwelijke bloemen zitten tussen het blad verscholen. De winterlinde (*Tilia cordata*) is bij veel imkers bekend, de onopvallende groene bloemen compenseren hun gebrek aan kleur door zoveel nectar te produceren dat het op goede dagen uit de bomen druipt.

De meeste rozen hebben dubbele bloemen en zijn niet interessant voor de meeste bestuivers. Er zijn wel veel wilde soorten en een aantal cultivars met enkele, open bloemen zoals de bergroos (*Rosa glauca*). De roos geurt heerlijk. Wat ook heerlijk ruikt is de wilde kamperfoelie (*Lonicera periclymenum*). De dunne, buisvormige bloemen kunnen alleen bereikt worden door hommels met de langste tongen. Andere soorten, zoals de aardhommel (*Bombus terrestris*) stelen de nectar door de onderkant van de buizen door te bijten.

Wilde tijm (*Thymus serpyllum*) is een klassieke bijenplant en een heerlijk keukenkruid. Een ander heerlijk kruid is

Tijm

Stekken, zaaien, verspenen, poten of planten. Met deze tip kweekt u groene vingers:

Composteertip: De bodem is de basis voor uw tuin en planten. Een goede compost kan daarbij helpen. Zoek een schaduwplek in de tuin voor een composthoop of -ton. Een composthoop bouwen is als lasagne maken: laagje voor laagje. Wissel groen, stikstofrijk materiaal, zoals snoeiafval, af met bruin, koolstofrijk materiaal, zoals afgefallen blad. Ook takken kunnen in de hoop, die zorgen voor zuurstof, wat nodig is voor het composteringsproces. Tot slot is het belangrijk dat de compost niet te droog of nat is. Wanneer u uit een handvol composterend materiaal enkele druppels water kunt persen, weet u dat u goed zit.

Wat u deze maand niet moet vergeten:

Neem een middag vrij en ga eens voor de bijenkast zitten. Observeer wanneer de bijen vliegen en met welke kleuren stuifmeel ze binnenkomen. Echt de moeite!

Houtsnippers

bieslook (*Allium schoenoprasum*). De meeste leden van de uienfamilie zijn populair bij bijen en bieslook vormt daarop geen uitzondering. Ze zijn goed te herkennen aan de uiengeur en de lange groene stelen met paarsachtige bollen. In de Gatherhof zit de bieslook elk jaar vol met steenhommeltjes. Er zijn veel sieralliums zoals de kogellook (*Allium sphaerocephalon*) en sterrenlook (*Allium christophii*), maar wist u dat u ook de gewone prei of ui uit de moestuin door kunt laten schieten? In het tweede jaar bloeit die prachtig met grote bollen waar verschillende bijen, hommels en vlinders samen op foerageren. ●